

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Dato: 16.06.2022
Vår ref.: 2020-2094700542-577
Deres ref.:

Anmodning om utredning av Statens likviditetsstyring og effektiviteten i pengemarkedet

Finans Norge anmoder med dette brevet at det blir etablert et utvalg som skal utrede statens likviditetsstyring, med det formål å foreslå tiltak som kan bedre effektiviteten i pengemarkedet. I tillegg bes det om at Finansdepartementet separat, og så snart som mulig, vurderer å øke antall terminer for oljeskattebetalinger fra 6 til 12.

Utredning av statens likviditetsstyring

Transaksjoner som gjennomføres på vegne av staten i pengemarkedet er ofte veldig store og tildels uforutsigbare. De påvirker bankenes samlede reserver og dermed den totale likviditeten i banksystemet. Et eksempel på dette er oljeskattebetalinger. Norges Bank tilbyr plassering og lån via hhv. F-innskudd og F-lån for å holde den strukturelle likviditeten innenfor styringsintervallet.

I situasjoner hvor den strukturelle likviditeten faller tilbyr Norges Bank F-lån til bankene for å opprettholde likviditeten i banksystemet. For å få F-lån må bankene stille sikkerhet. Når bankene stiller sikkerhet behefter de verdipapirene i likviditetsporteføljen. Dette gjør at disse ikke lenger kan brukes til å oppfylle kravene til likviditetsdekning (LCR). Bankene benytter derfor ofte usikrede transaksjoner med lengre løpetid enn 30 dager for å opprettholde likviditetskravene.

Slike lengre innlån skjer ofte i utenlandsk valuta som så byttes mot norske kroner i valutabyttemarkedet. Det er tett kobling mellom Nibor og valutabyttemarkedet og prisen på å bytte til seg kroner i valutabyttemarkedet kan ha stor påvirkning på påslaget i Nibor. Endringer i strukturell likviditet er en viktig driver for prisen på å bytte til seg kroner i valutabyttemarkedet og dermed Nibor. Bankene vil ofte låne i valuta og bytte til seg kroner i forkant av forventede store endringer i strukturell likviditet for å redusere egen likviditetsrisiko.

Usikkerhet om størrelse og tidspunkt for transaksjoner på vegne av staten vil påvirke bankenes risikoforståelse og kan medføre at de gjennomfører større innlån enn nødvendig for å sikre sin likviditetsposisjon. Dette medfører ineffektivitet i pengemarkedet og kan medføre høyere Niborpåslag og dermed høyere renter for den norske realøkonomien enn det som kunne bli oppnådd i et mer effektivt system.

Norges Bank har gjennomført flere tiltak for å bedre transparensen og analysegrunnlaget for strukturell likviditet. I tillegg har man tidligere bl.a. endret antall betalingsterminer for oljeskatt som

reduserer volumet per transaksjonstidspunkt. Statens likviditetsstyring er likevel fremdeles en utfordring for effektiviteten i pengemarkedet.

På bakgrunn av dette anmoder Finans Norge herved om at det gjennomføres en utredning av Statens likviditetsstyring med formål om å bedre effektiviteten i pengemarkedet. Næringen stiller seg naturligvis til rådighet for å delta i dette arbeidet på den måten Finansdepartementet måtte finne det ønskelig.

Økt antall terminer for oljeskattebetaling

Med de høye prisene på olje og gass man nå opplever forventes innbetalinger av oljeskatt for terminene i andre halvår 2022 å øke betydelig. Bankene får dermed et meget stort behov for likviditet i forbindelse med disse betalinger. Med bakgrunn i samme argumentasjon som lå til grunn for endringen fra to til seks terminer for betaling av oljeskatt i 2008 og de forbedringene dette medførte for bankenes likviditetsstyring og likviditetsrisikoen i betalingsoppgjørene, ber vi om at Finansdepartementet igjen vurderer å øke antallet terminer for innbetaling av oljeskatt. I og med at disse utfordrende betalingsoppgjørene er nært forestående bes det om at en slik vurdering gjøres separat fra den lengre utredningsprosessen nevnt over, og så snart som mulig.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Erik Johansen
Direktør bank og kapitalmarked
Sign.

Joar Johnsen
Analysesjef bank og kapitalmarked
Sign.